

Ekstrem islamisme

Av Brynjar Lia, dr philos
Seniorforskar
Forsvarets forskningsinstitutt

Dagens tekst

- Kva er ekstrem islamisme?
- Al-Qaida og utviklingstrekk i 2011:
 - UBLs død og den arabiske våren
- Trendar i Europa og Skandinavia
- Internett

FFIs terrorismeforskning

Sjekk www.ffi.no

- TERRA V- prosjektet ved FFI:

Brynjar
Lia

Thomas
Hegghammer

Petter
Nesser

Truls H
Tønnessen

Anne
Stenersen

Nokre definisjonar

Islam = verdas nest største religion med mange retningar og fortolkingar.

Islamisme = politisk ideologi, som blir fremja av organiserte rørsler med det formålet å innføre islamsk lovgiving og etablere islamske statar.

(Global) Jihadisme = ytterleggående avart av islamismen. Forfektar at "islam er under åtak" av Vesten og at valdeleg kamp er den einaste løysinga.

Terrorisme = *“premeditated, politically motivated violence perpetrated against noncombatant targets by subnational groups or clandestine agents, usually intended to influence an audience”*

- *The US Department of State definition:*

Tre perspektiv på islamsk ekstremisme

- **Radikalisering** blant ungdommen vår:
 - Spesielt 2. generasjonsinnvandrungdom søker til ekstrem islamisme som eit kompromiss mellom tradisjonell Islam og vestleggjering.
- **Militant eksilpolitikk:**
 - Utanlandske opprørsgrupper utnyttar Norge som "base" for medlemmer sine
 - "Tilfluktstad" for radikale eksilpolitikarar.
- **"Eit øyrike av opprørsaktivitet":**
 - Norge blir påverka av nye former for opprørskrig der territoriell distanse og geografi betyr mindre enn før.
 - Jihadistrørslene har "øyer" i Norge som i dei fleste andre land.
 - Framandkrigarar, finansiering, mediaverksemd, solidaritetsaksjonar, etc

Abu Talal al-Qasimi i Danmark

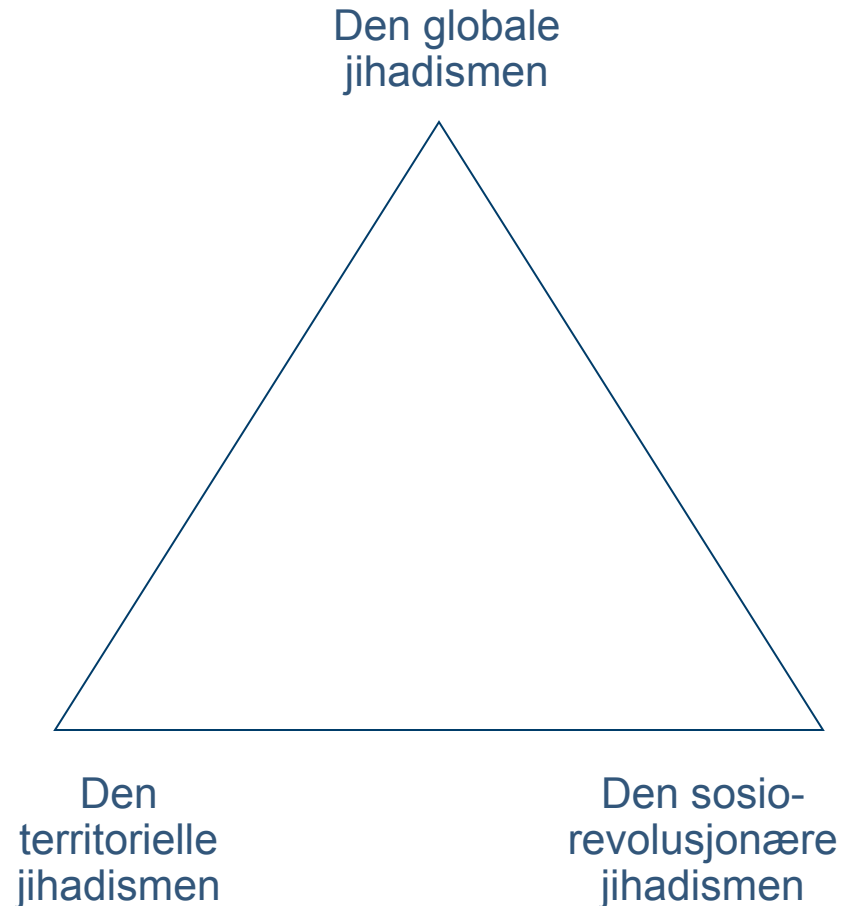

Click Image for May 2008 al-Shabaab propaganda video Abu Mansour Al-Amriki

Islamisme og politisk vald

Ein typologi

- **Den territorielle jihad:**
 - Mål: Frigjering av territorium under okkupasjon, geografisk avgrensa, konvensjonell krig eller geriljakrig.
- **Den sosio-revolusjonære jihadismen:**
 - Mål: ein islamsk stat. Geriljakrig og terrorisme retta mot eit muslimsk regime.
- **Vigilantisme/sjølvtekt:**
 - Mål: å handheve islamsk lov i fråveret av ein islamsk styre. Lokale valdsaksjonar mot andre muslimar
- **Sekterisk vald:**
 - Mål: å forsvare muslimar mot andre grupper. Lokale valdsaksjonar
- **Den globale jihadismen**
 - Mål: frigjere den islamske nasjon frå utanlandsk dominans
 - Heile verda er aksjonsområde med fokus på å svekke det utanlandske nærværet i den islamske verda.

Kva er al-Qaida's ideologi ("global jihadisme")?

Kjernepunkt:

- Den islamske verda er okkupert av utanlandske "vantru" styrkar ("korsfararar") som allierer seg med lokale muslimske "frafalne" tyrannar.
- Valdeleg kamp er den einaste effektive måten å frigjere den islamske verda og etablere ein islamsk orden/styresett.
- Den væpna kampen kjenner ingen geografiske grenser (global jihad).
- USA er det framste (taktiske) målet: "slangens hovud"
- "*Jihad* er ei individuell plikt, ei sjette søyle i Islam", ikkje lenger berre ei kollektiv plikt.

Andre sentrale trekk:

- Pan-islamsk ideologi.
- Martyriet spelar ei svært sentral rolle.
- Hentar ideologisk tankegods både frå egyptisk politisk islamisme (spesielt Sayyid Qutb) og saudisk konservativ teologi (salafisme).

Kva er "organisasjonen" al-Qaida?

- **Tidleg fase (1988-1996, Peshawar og Sudan):**
 - organisasjon rundt bin Ladin.
 - anti-kommunistisk milits, saudisk dissident.
- **Afghanistan-perioden (1996-2001):**
 - "Storbedrift", "utdanningsinstitusjon" og "fortropp".
 - USA erklært som hovudfiende i 1996.
- **Etter Talebans fall.**
 - "Ideologisk merkenamn".
 - "Medie- og propaganda-byrå".
 - Større fokus på "den nære fienden" og USAs allierte.
- **Al-Qaida reorganiserer, 2006-**
 - "AQ classic" gjenoppstår i Pakistan.
 - AQs lokalavdelingar og affilierte grupper spelar ei viktigare rolle
 - Leiarskapet svekka pga dronekrigen

Frå Bin Laden til al-Zawahiri

Usama bin Laden som leiar:

- Kun ein gallionsfigur?
- Administrator og øverstkommanderande.
- Martyr og ikon.
- Samlande leiar.
- Frontfigur for pengeinnsamling.
- Viktig for sympatisørar/donorar i Gulf-landa.

Ayman al-Zawahiri (60) som leiar:

- Meir kontroversiell forhistorie.
- Lang erfaring.
- Strategisk orientert, har mindre religiøs aura.
- Kjedeleg, utan karisma.
- Egyptisk dominans
- Har fått truskapseid frå al-Qaidas regionale avdelingar.

Den arabiske våren

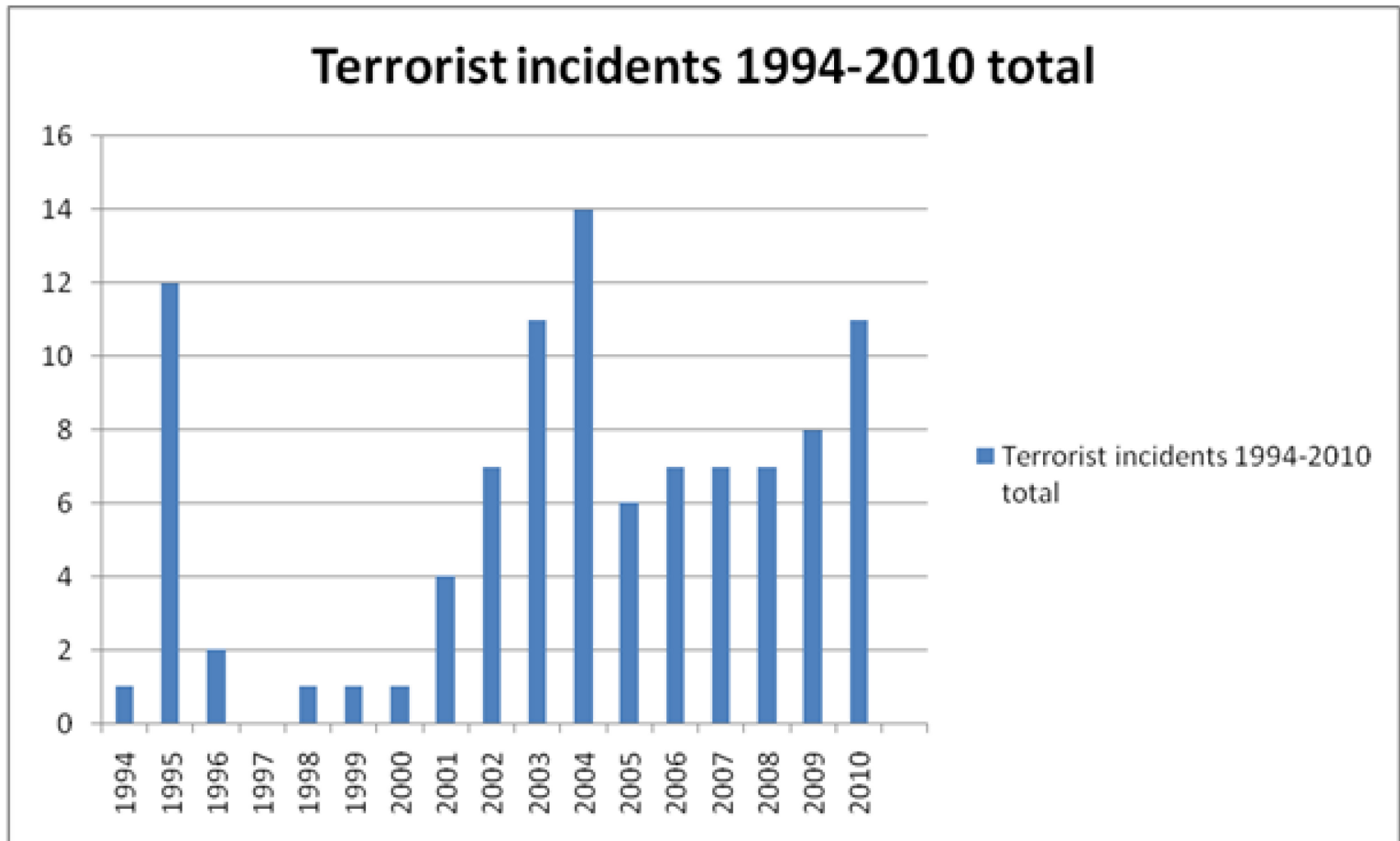
Konsekvensar for al-Qaida

- Den arabiske våren er ei stor **ideologisk utfordring** for al-Qaida og jihadistrøsla.
- Men har skapt **eit større handlingsrom** for lokale jihadistnettverk.
- **Antiterrorssamarbeidet** med vestlege land har blitt kraftig redusert
- Al-Qaida har forsøkt å utnytte **NATOs militærintervensjon i Libya** til å rekruttere og posisjonere seg i Nord-Afrika.
- Islamistgrupper og ex-jihadistar er sentrale i opprørsbevegelsen i Libya. Mangelfull kontroll på libyske våpenlagre.
- Stor bekymring for al-Qaida i Nord-Afrika
- Territoriell base for al-Qaida i delar av **Jemen**.
- Islamistgrupper aktive i opprøret i **Syria**.

Jihadistisk terrorisme i Europa, 1994-2010

Aksjoner og angrepsforsøk

Jihadistnettverk i Europa

Angrepsforsøkene forekommer hovedsakelig i land som:

- deltar i USAs militære operasjoner i Irak og Afghanistan.
- har store militante muslimske ekstremistmiljøer.
- er befolkningsrike
- (og som har vært implisert i Muhammed-karikaturene).

Aktører:

Har varierende grad av tilknytning til al-Qaidas ledelse

Etnisk bakgrunn:

- Mange nordafrikanere.
- Etter 2003-4 betydelig innslag av europeiske statsborgere, konvertitter og britisk-pakistanere.

Trening:

-improviserer i Europa og reiser til Pakistan for organisert trening.

Harrach Bekkay truer Tyskland

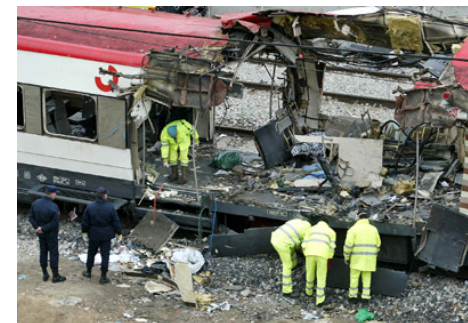

Terrorangrep mot Glasgow flyterminal, 2007

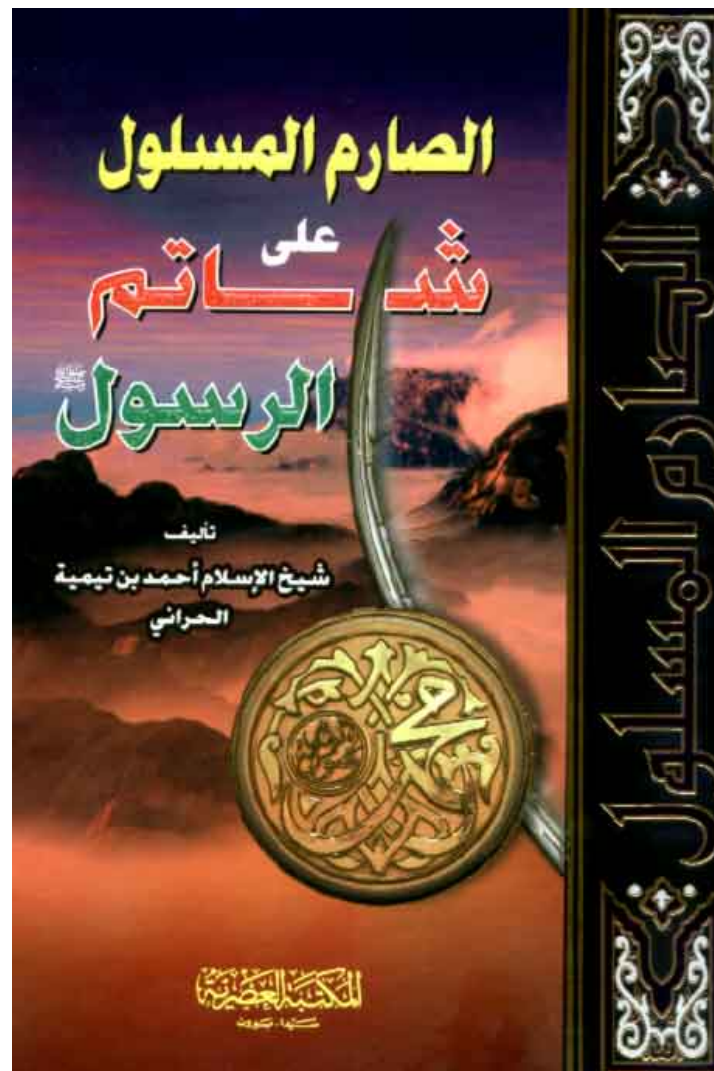
Europeiske trendar

- **Omfang:**
 - Trusselen frå islamistiske terrorgrupper er noko redusert i fleire land, men vedvarer.
 - Nedgang i talet på arrestasjonar
 - Mange angrepsplaner avdekka i Skandinavia dei siste åra.
- **Karakter:**
 - Islamistiske terrorceller blir meir multietniske, mindre styrte frå andre land.
 - Fleire døme på ”einsame ulver”, soloterrorisme.
- **Påvirking utanfrå:**
 - Al-Qaidas leiarskap er svekka pga bin Ladens død og dronekrigen.
 - Framleis mykje reiseverksemd til konfliktområde, spesielt Somalia, Jemen og AfPak.
 - Uviklinga i Nord-Kaukasus, Maghreb-regionen og Jemen er ei kilde til bekymring

Karikaturteiknarane som mål

- Al-Qaida har fleire gonger oppfordra til åtak mot Danmark og teiknarane sidan april 2006
- Fatwaer (religiøse betenkninger) som rettferdiggjær åtak mot danske mål og teiknarane.
- Konkrete tekstar i *hadith*-litteraturen om straff for krenking av Profeten, bl a fortolka av kjente jihadisteologar (f eks al-Maqdisi)
- Ibn Taymiyyas tekst ”*al-Sarim al-Maslul ala Shatim al-Rasul*,” var ei viktig drivkraft for Van Goghs drapsmann.

Säpos rapport des 2010: Interessante funn

- Relativt få, ca 200 personar
- Ingen teikn på at talet aukar
- Fokus på støtteverksemd for grupper i andre land (Somalia, Irak, Af-Pak og Nord-Afrika)
- Aller flest menn, mellom 15 og 30 år
- Fleste er oppvoksne i Sverige og blitt radikalisererte i Sverige.
- 80% er kopla til nettverk (fortrinnsvis via vennskap)
- Urbant fenomen: Majoriteten bur i Stockholm, Malmö og Göteborg.
- Internett blir stadig viktigare, både for propaganda, rekruttering, og sikker kommunikasjon.
- Overrepresentasjon av sosiale problemere, "eksklusjon" etc.
- Spenningsøking, voldsfascinasjon

www.sakerhetspolisen.se

- Tette vennegjenger, ser på valdspropaganda saman
- Eksempler på organisert rekruttering mot ungdomsmiljø.
- Et mindre antal "blir radikaliserert på eiga hand" via Internett.
- Utanlandsreiser til jihad-arenaer "forekommer" og har auka i antal.
- Bekymring for de langsiktige effektene av desse framandkrigarane i Sverige

الذئب المنفرد

فَقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا تُكَلِّفُ إِلَّا نَفْسَكَ

وَحَرِّضِ الْمُؤْمِنِينَ

عَسَى اللَّهُ أَنْ يَكْفِيَ بَأْسَ الَّذِينَ كَفَرُوا

وَاللَّهُ أَشَدُّ بَأْسًا وَأَشَدُّ تَنْكِيلًا

The Lone Wolf

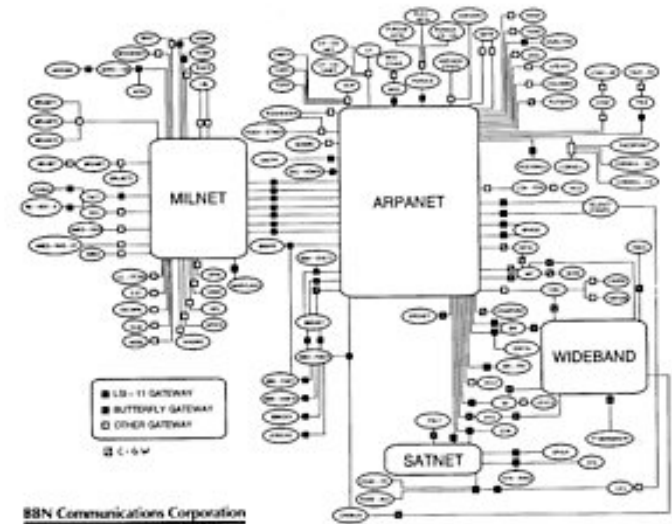

Soloterrorisme

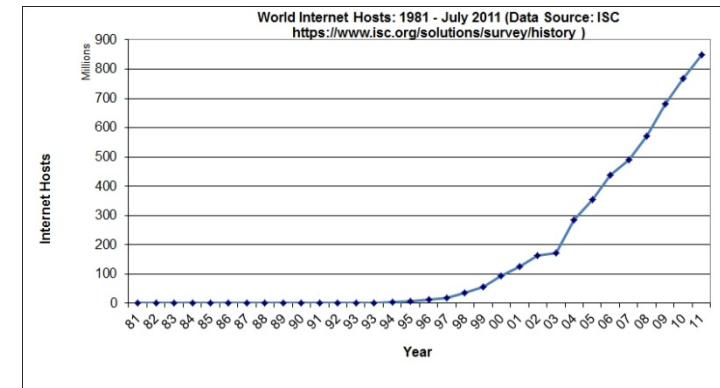
Date	Plot	Target	Weapon	Attacker	Links	Motive	Result
Dec 2001	Reid/Badat	Trans-Atlantic airliner	TATP PETN	British-Jamaican and Malawi jihadists	AQ Afghanistan training camp	AQ offensive in the West	Bomb malfunction, prison sentences
Apr 2008	Andrew Ibrahim case	Bristol shopping center	HMTD	Convert emo-Kid	Radical mosques, extremist networks, Internet	War on Terror	Arrest after tip-off from Muslim community
May 2008	Nicky Reilly case	Exeter cafe			Pakistan militants Online contacts	War on Terror	Bomb exploded prematurely, injured plotter imprisoned
Oct 2009	Mohammed Game	US military barracks Milan	Nitrate-based explosive	Libyan jihadist, Egyptian helpers	Unclear	War on Terror	Bomb set off prematurely, injured guard plus attacker
Dec 2009	Mohammed Farouk Abdulmutallab Underpants plot	Trans-Atlantic airliner	Peroxide-based explosive	Nigerian jihadist	UK extremists and AQAP Training camp in Yemen	War on Terror	Bomb malfunction, attacker injured
Jan 2010	Mohammed Geele Attempted axe killer	Kurt Westergaard	Axe	Somali radical	Al-Shabaab	Caricatures	Cartoonist escaped, attacker arrested and prosecuted
May 2010	Roshonara Choudry	UK MP Stephen Timms	Knife	Well-educated Pakistani woman Online radicalization	UK extremists Islam4UK?	War on Terror Iraq invasion AQAP Awlaki	
Sep 2010	Jyllands-Posten letter bomb	Jylland-Posten offices Copenhagen	Letter-bomb	Chechen One-legged former boxer	Links to extremists in Germany	Caricatures	Bomb explodes prematurely in Copenhagen hotel Attacker injured, captured and prosecuted
Des 2010	Stockholm suicide- bomber	Stockholm shoppers	Peroxide-based explosives, suicide- west	Swedish-Iraqi	AQI? UK Extremists (Luton, Scotland)	Iraq, Afghanista,Lars Vilk's insults against Mohammed	Bomb explodes prematurely, attacker dies

Internett og ekstremisme

- **Gir Internett grobottn for meir politisk ekstremisme?**
 - ”Ekkorom” og identitetsdanning
 - Effekten av levande bilete
 - Arena for polarisering
- **Internett som kompetansebygger for ekstremistgrupper?**
 - Distribusjon av propagandamateriale
 - Relativt effektive og sikre kommunikasjonskanaler
 - Bombeoppskrifter og våpenmanualar.
- **Sårbart overfor elektronisk overvaking**

Kart over "Internett" i 1986

Økning i antall "vertsmaskiner"

Ekkorommet: "Jihadism Online"

Kva blir produsert, kven produserer og i kva sjanger?

- Svært omfattande "litterær" produksjon av religiøse *lærde, ideologar og militære instruktører*.
- Stor tematisk spennvidde.
- Mange ulike sjangre.
- Format: tekstmateriale, lydopptak og videoklipp produsert av *jihadistiske mediagrupper*
- Meiningsutveksling, råd, rettleiing og sosialt prat mellom *jihadistsympatisører* på diskusjonsfora, bloggar, chatterom, etc.
- Resilient struktur
- I rask utvikling

Identitet og ungdomskultur

”It has become cool to be a jihadi”

- ”But among many Muslim youths, especially in Europe, jihad is a cool way of expressing dissatisfaction with a power elite whether that elite is real or imagined”
- Sitert i Jessica Stern, “Jihad - a global fad”, *Boston Globe* 1 August 2006
- ”Nettjihadistane” har bidrege mykje til at jihadisme er blitt ”kult”

”Sterke visuelle inntrykk”: Audiovisuelle media som verkemiddel

“På minnedagen for 11 september har eg eit dekke framføre augo mine.

Eg ser ikkje dei drepne i dei to tårna.

Eg hugsar dei ikkje denne dagen.

Veit de kvifor?

Fordi deira drepne er korkje reinare eller verdigare enn våre drepne”

الساحة العربية : الساحات | الساحة السياسية | صور هامة ينبغي أن تطلع عليها بمناسبة ذكرى 11 سبتمبر للأهمية

06:40 2004.9.09 أبو نُجَيْن إبراهيم

في ذكرى أحداث 11 سبتمبر

امام عيني غشاوة لا أرى فيها قتلى البرجين ولن أتذكرهم في هذا اليوم !!!

أتدرون لماذا ؟

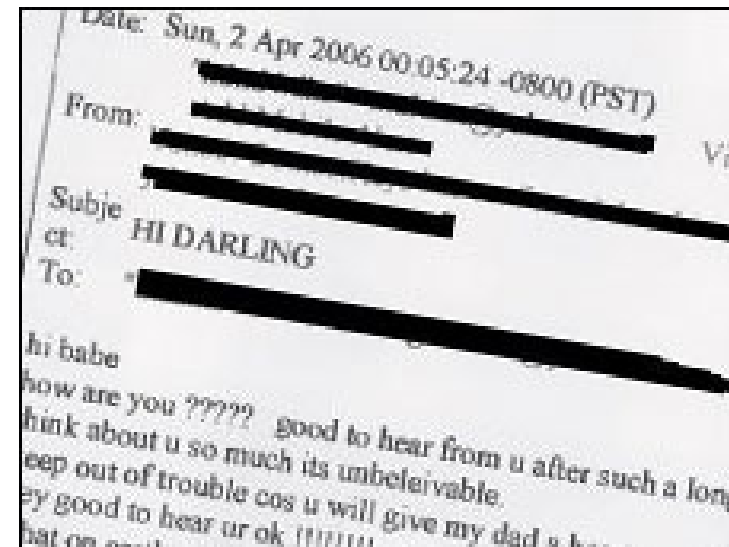

لأن قتلهم ليسوا بأطهر ولا أفضل من قتلنا

Kjelde: "Muntada al-Saha al-Arabiya",
<http://alsaha2.fares.net/sahat?13@222.JpJZn3IjXj.14@.ee6b2ff>

Internett som kapasitetsbygger: Operasjonell bruk

- Betydeleg operasjonell bruk etter 2003
- Internett nyttig til mange operasjonelle formål:
 - Informasjonsinnhenting
 - Kommunikasjon
 - Kommando og kontroll
 - Trening?
 - Finansiering?
 - Elektronisk angrep?

E-post fra "flyplottet" i Storbritannia 2006

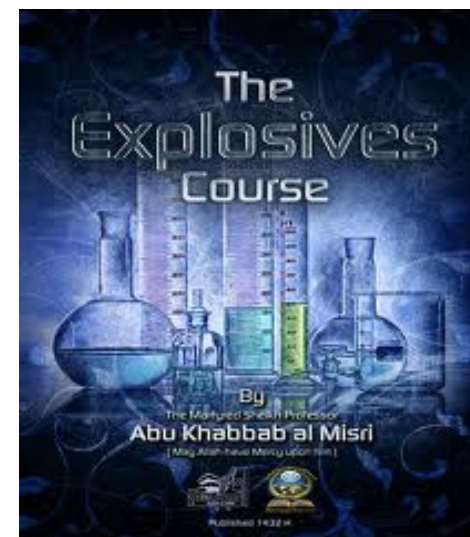
Bombeopplæring på nettet

- Vi ser meir systematiske forsøk på kunnskapsoverføring på jihadistiske nettforum.
- Auke i talet på *audiovisuelle* manualar
- Fokus på basiskunnskapar.
- Større vekt på pedagogisk læring med interaksjon med instruktør, oppfølging, prøver, etc
- Aukande aktivitet, men relativt sein utvikling.

The collage contains several elements:

- Top left: A photograph of several white plastic jugs labeled 'AMMONIUM NITRATE'.
- Top right: A screenshot of a webpage with Arabic text. The main heading is 'مادة حمض النيتريك (Nitric acid)' and the chemical formula is given as 'chemical formula: (HNO3)'. Below this, there is a paragraph of Arabic text explaining the production and uses of nitric acid.
- Middle left: A photograph of a fertilizer bag labeled 'FERTILIZER 46-0-0'.
- Middle right: A screenshot of a document titled 'The Explosives Course' by Abu Khabbab al Misri. The document cover features laboratory glassware and the text 'By The Most Honored Sheikh Professor Abu Khabbab al Misri (Majid Allah-huwa-Mercy-upon-him)'. It is dated 'Rajabulhaid 1432 H'.

Klipp frå nybyrjarkurs, nivå 2-kurset, oppstart, 2 oktober 2011.

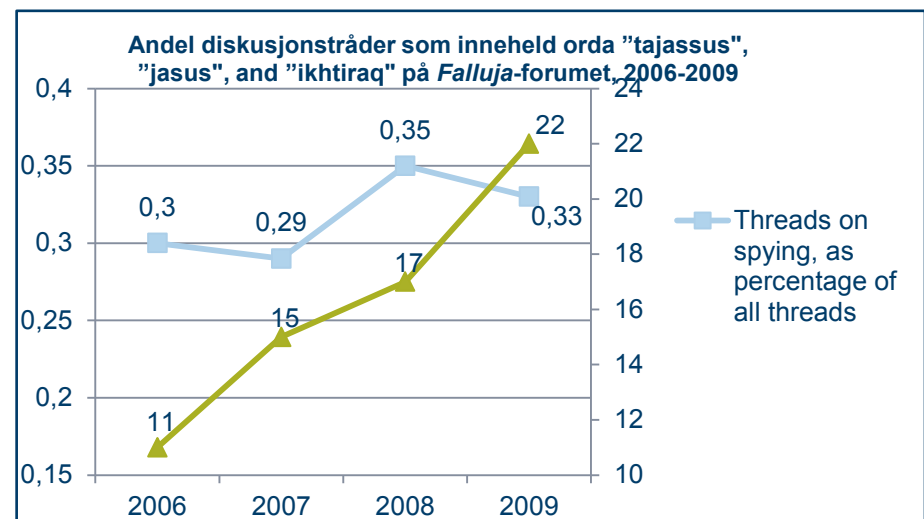

Internett som fallgruve for terroristar

- Mange terrormistenkte oppspora og arresterte pga Internettbruk
- Stor frykt for overvåkning og infiltrering:
 - Sensitiv informasjon blir sjeldan utveksla på diskusjonsforaene.
 - 1-2% av alle innlegg handlar om spionasje.
 - Størst bekymring for overvåking og falske identitetar.
- Nettbasert trening i praktiske ferdigheter er vanskeleg å få til i praksis.

Mislykka terroraksjonar i London 2008 og i Køl'n 2006 som følge av bomber bygd etter internettoppskrifter

Takk for oppmerksomheten!

Besøk nettsidene våre:
www.ffi.no